

Coordination des Associations culturelles nationales

Association pour la Promotion de
la Langue Wolof en République
Islamique de Mauritanie
(APROLAWORIM)
tel : 22 46 29 72

Association pour la
Renaissance du Pulaar en
République Islamique de
Mauritanie (ARPRIM)
tel : 46 96 19 58

Association Mauritanienne
pour la Promotion de la
Langue et de la Culture
Sooninké (AMPLCS)
tel : 46 40 03 69

بيان بمناسبة اليوم الدولي للغة الأم 2026

تؤكد الجمعيات الثقافية الوطنية بقوة بمناسبة اليوم الدولي للغة الأم، الذي يُحتفل به سنويًا في 21 فبراير تحت إشراف اليونسكو، أن تعزيز اللغة الأم والتدريس بها يشكلان رافعة أساسية لتحسين جودة التعليم، وتعزيز التماسك الاجتماعي، ودعم التنمية المستدامة في بلدنا.

كما تذكّر بأن ترسيم اللغات الوطنية - البولارية والسوننكية والولفية - يشكل خطوة حاسمة لترسيخ مكانتها وضمان حمايتها وتأمين إدماجها الفعلي في السياسات العمومية، كما يمثل فعلاً من أفعال العدالة اللغوية ويعزز الإدماج والمشاركة المواطنة والتماسك الوطني.

وسنة 2026 هي السنة الثانية بعد استئناف تجربة تدريس اللغات الوطنية في موريتانيا - البولارية والسوننكية والولفية - في النظام التعليمي، وهذه المرحلة تمثل تقدماً مهماً ومبعث أمل، وثمره عقود من المناصرة بقيادة الفاعلين الثقافيين والتربويين ومكونات المجتمع المدني.

غير أنه من الواضح أن تنفيذ هذه التجربة يأتي في سياق يتسم باختلالات هيكلية تحدّ من انتشارها الكامل وتؤثر سلباً على أثرها المنتظر.

ونسجل على وجه الخصوص:

- استمرار الصعوبات التي تواجه معهد ترقية وتعليم اللغات الوطنية للحصول على مدرسين ذوي خبرة وتكوين كافيين
- حالة الجمود - بل والانعدام الفعلي - للجنة المكلفة بتنفيذ إصلاح النظام التعليمي التي ينص عليها القانون التوجيهي المعتمد سنة 2022؛
- غياب المراسيم التطبيقية الضرورية لتفعيل هذا القانون بشكل كامل، رغم صدوره منذ أكثر من ثلاث سنوات، ولاسيما المراسيم من 65 إلى 70 المتعلقة باللغات؛
- ضعف التواصل والتعبئة المؤسسية لجعل التعليم باللغة الأم أولوية وطنية واضحة ومعلنة.

إن هذه الاختلالات تغذي حالة من الريبة، وتعطي انطباعاً بأن الإصلاح يُدار من دون توجيه استراتيجي واضح، في وقت تكتسي فيه الرهانات أهمية كبرى لمستقبل نظامنا التعليمي ولتنميين تراثنا اللغوي.

وفي هذا السياق، يبرز ترسيم اللغات الوطنية كرافعة هيكلية من شأنها توفير إطار قانوني واضح ودائم لترقيتها، وضمان توزيع أفضل للموارد، وتعزيز انسجام السياسات العمومية في مجالات التعليم والثقافة والإعلام والإدارة.

وفي هذا اليوم الدولي للغة الأم، ندعو السلطات العمومية إلى ما يلي:

1. الإسراع باتخاذ ونشر المراسيم التطبيقية للمواد من 65 إلى 70 من القانون التوجيهي؛
2. إطلاق مسار واضح وتشاركي يهدف إلى ترسيخ المكانة الرسمية للغات الوطنية ضمن البنية القانونية والمؤسسية للبلاد؛
3. تعزيز الموارد البشرية والمالية المخصصة لمعهد ترقية وتعليم اللغات الوطنية، ولاسيما من خلال التحويل الفعلي لمدرسين مؤهلين؛
4. إطلاق حملة وطنية طموحة للتحسيس بالفوائد التربوية والاجتماعية للتعليم باللغة الأم؛
5. إدراج هذه السياسة بوضوح ضمن رؤية استراتيجية طويلة المدى قائمة على التعدد اللغوي المستدام.

إن الاعتراف باللغة الأم وتعزيزها وترسيمها لا يندرج فقط ضمن واجب ثقافي، بل يشكل شرطاً أساسياً لبناء مدرسة أكثر شمولاً وإنصافاً وفعالية، ومن أجل مواطنة يتقاسمها الجميع على نحو كامل.

وإننا لنجدد استعدادنا لمواكبة الدولة وسائر الشركاء سبيلاً إلى إنجاح هذا الخيار، خدمةً لمصلحة الأجيال الحاضرة والمستقبلية.

نواكشوط، في 21 فبراير 2026

Bayyinaango Ñalngu winndereewu demngal nehniwal 2026

He nguu Ñalngu winndereewu demngal nehniwal, mawninteengu hitaande kala ñalnde 21 colte e gardagol UNESCO, pelle pinal ngenndiije ine teentina, no doole mum en potiri, wonde ßamtaare e jaŋde demde nehniije ko cuutirgal teentungal, moyƴinoowal jaŋde, mahondiral renndo e ƴellitaare duumotoonde leydi men.

Ade ciftina kadi wonde laawdingol demde ngenndiije – pulaar, sooninke e wolof – ko pellital joggungal tiidnowal ngonka majje, gaddotoongal ndeenka majje, kuuɓnowal naatnugol majje nder nguurndam leydi ndii. Ko kanngol addata nuundal hakkunde demde, wallita keynugol ɓidɓe leydi kala he nguurndam leydi e mahondiral renndo.

Doo he Muritani, hitaande 2026 hikka ndee waɗti **duubi ɗiɗi ko hoolkiso demde ngenndiije** – pulaar, sooninke e wolof – **nder jaŋde leydi ndii, fuɗɗitii**. Dum ko taabal moyƴal, baɗangal yaakaare. Aabni ngal noon ko duubi capande darnde e dallinannde daraniibe pinal e jaŋde kam e renndo siwil.

Kono tan, alaa e sago tesko–ɗen wonde ngoo hoolkiso ine wondi hannde e caɗeele duumiide, cugginooje ɗum, kaɗa ciynugol mum timmungol.

Eɗen mbaawi teskaade heen :

- Duɗal ngam ßamtaare e Jaŋde Demde Ngenndiije (IPELAN) ine wondi e **caɗeele teentude keɓgol jannginoobe humpitiibe, heblaabe no moyƴi** ;
- **Lohre walla nii baasgol woodde Goomu kalfinaangu ciynugol mbayliigu jaŋde toɗɗaangu** nder sariya kuccam mbayliigu jaŋde lelɓaangu gila 2022 ;
- Haa hannde **dekereeji ciynooji**, joggudi ngam ciynugol timmungol sariya kaa lelɓaaka caggal duubi tati jooni, haa teenti noon toɗɗiidi **kuule 65 haa 70 paatude e demde dee** ;
- Leefre kumpital e hirjino laamu ngam ardinnde demde nehniije nder politik jaŋde leydi ndii, e mbaadi laabtundi ;

Dee ɗakke ustii hoolaare, naatnii sikkeeji, sibu ciynugol mbayliigu jaŋde nguu wayi ko no alanaaka ɗowol golle laabtungal, kanngol fof e himmude wonande kuccam jaŋde leydi ndii, e kisaɗ ngalu mum to bannge demde ;

He nder kaa ngonka, laawdingol demde ngenndiije ko waɗɗiinde joggunde ngam ɗaɗɗande ɗe laawal sariya tuugorgol, laabtungal, duumotoongol. Ngam

kadi yellitde de, e taƴande de yimbe e ngalu, e tiidnude juumtugol dawrudi laamu paatudi e jaŋde e pinal e jaayde e njuɓɓudi.

He nder oo ñalawma winndereejo demngal nehniwal, eden daɓɓa e laamu nguu nde :

1. Yaawnata lelnugol e caaktugol dekereeji ciynugol kuule 65 haa 70 sariya kuccam dee ;
2. Lelnata tuugnorgal golle laabtungal, nanondiraangal ngam semmbinde laawɗugol demde ngenndiije nder sariyaaji e juɓɓule leydi ndii.
3. Beydanta IPELAN yimbe e ngalu, haa arti noon e tottude dum jannginoobe humpitiiɓe;
4. Umminde jeeyngal nder leydi ndii kala ngam famminde yimbe fof nafoore janngirgol demde nehniije e to bannge renndo ;
5. Winndude ngol dawrugol tuugingol e jaŋde demde keewde nder yiyannde wodɗunde leydi ndii .

Wonaa jojjande pinal tan farlini keɓtingol e yellitgol e laawɗingol demde nehniije : ngol keɓtingol, yellitgol e laawɗingol kadi ko sardi dowrowo mbele sukaaɓe men fof ine pota nder jaŋde, mbele ekkol men ine bura yuumtude; mbele biɗɓe leydi kala ine ndennda fof.

Amin teentina keɓagol amen doftude laamu nguu e denndaangal gollodiiɓe nder ciynugol ndee yiyannde, he nafoore yonta hannde e yonta janngo fof.

Nuwaasoot ñalnde 21 colte 2026

Jokkorde pelle pinal (JPP)

Dantaxe katta jamaanunmeenaxa koota saaxanxannen da siine 2026

Jamaanunmeenaxa koota saaxanxannen da ken ga ñaxene siine su feebiriye 21

UNESCO kuufanden kanma, jamaanen naamun feddun wa a xotondiniti senbe, ti saaxanxannun wuruginde do i xaranjunden ni tontixote maranden xiiman da, jamankafon meeragenme do maxawasandiduumante jamaanen da.

Jamaanen naamun feddun wa sinmandini xadi ti jamaanen xannu : fulle, sooninke do wolofo, i dagandinden ni killitinmante kuudo i sigan xotonde, ken ga i tanganden gaddunu, na i ronden kisi jamaanen politikin nnoxo. Ken ni golle ya, xannigankaaxun kiite be ga ñekkoyen fasonjuntaaxu jamaanen renmaaxu tawaye do jamaanen meeragenmaaxun da.

Moritani noxo siine 2026, wa a tuyindini ti siinafillanden faayi, o saage do Jamaanen ,xannu, fulle, sooninke do wolofo xaranjunden xiimanden rondinden maranden killen di. Ke siga ni daga kaane xiimante jikke ga a yi, siinon tanmi tirindindidantaxen kitefoonun ,naamun golliñañaanon, marandaanon do siwilin jamankafo.

Ken do i fi su, o wa a taxasini ti xiimande ke ga ñaana moxo be, kontoyu bange, i ga a maxawasanden besene do i ga a batten loxosini ken noxo, o wa fiinu yogonu bangandini :

- Xotoyu tiifinto kun ga tejana na xaranmoxenu yaaxaranxaro, xaranjuntro ro JamaanenXannunWuruginde do i Xaranjunden Ka ;
- Geesundikille be ga wuti siine 2022, ken ga tejana maranden killen faraaxunde, a leefe ti sorba be ga fotonta sikki do kille ke yaaxabagande ma a nta a du lenki ke koota, dekryaaxabagandaano hanminto konto kille ke tinmaye, aken be ga wuti gelli siino sikki, a su da a toxo sartinu beenu ga ni, na a wutu 65 katta 70, kun ga tejana xannu jokkindanlenmaaxu leefante do gansindisartinte kuudo saaxanxannun xaranjunden ga ni jamaanen haaju kaananke tigitinte bangante.
- Ku kontoyu tigit siganu nuxudulasamante, kun ga a koyini ti faraaxunde ke geesununde nta sarkillixulle kanma, a xayaaxanronu nan xooro o jamaanen maranden killen da, ken do na xiima ro furbanxanningankaaxun ña.
- Ken noxo, jamaanen xannun dagandinden bange xo tonte be ga tigitini kiitiransiganxulle, duumante, i wuruginde da, kitefoonun sabatinde ken do jamaanen politikinun meerangenmen xotonde katta xaranjunden, naame, xibaarisanqiye do marande.

Ke janmaanumeenaxa kootan saaxanxannen da, o wa tooraanon gansini katta:

1. Dekryaaxabagandaanon dabarinde jewoye maxa l ga geesundikille ke sartinu beenu ga ni 65 katta 70 ;

2. Na killixulle sigindi a ga jamaanen xannun sigadagandinte xotondini jamaanen kiten do sartinkillen tagayun di,
3. Na soron do xaasilnu beenu ga jamaanen xannun wuruginden do i xaranɗunden kan da (j – x – w – x –k) xotondi ti xatondi ti xaranmoxenu yaaxaaranxaro ronde a kitten di,
4. Na jamanaranka – saɗa yinme wutu ti gansinde katta xaranɗundimoxonu tananu do jamankafonu katta saaxanxannu
5. Na ken politiki safa laabaye kanma ti yaaxarankille, duumayen da, a ga sikki xangabe tigitinden da.

Saaxanxonnun toɗonde , I wuruginden do I dagandinde ga nta saqa naamen baane ya kanma : xannu ku ni sabaabu ku ni sabaabu xottinte xaranran da ñekkoye kanma, a gemunten ga ni kuudo jamaanen renmaaxu taxandinte.

O wa o duudandeemane kinni dawolan do i kapanlenmon danman su, ke anniye ga kiñene nata saasa do xunbane jootanlenmon tononun da.

Nuwasoto, Febiriye 21 Siine 2026
Naamun Feddun Jokkinda (NFJ)

Jibbal kàddu ci bis bi ñuy màggal làkk wi ñu nàmp ci àdduna wërngalkëpp ci atum2026

Ci bis bi ñuy màggal làkk wi ñu nàmp ci àdduna wërngal këpp, bi ñuy màggal at mu nekk ci 21 ci weeru fewriye ci ndigalu UNESCO, mbootaayi aada yu ci réew mi ñu ngiy seedee ni jàngale ci làkk wi ñu nàmp lu am solo la ngir am njàng mu baax, boole askan wi, ak yokkute buy yàgg ci sunu réew.

Ñu ngi biral itam ni, nangu ni làkki réew mii, di Pulaar, Soninke, ak Wolof, jéego bu am solo la ngir gëna dëgëral seen nekk, aar leen, ba noppi di yombal bennoo askan wi.

Fii ci Mòritani, atum 2026 mooy ñaareelu at bi ñu delloo see di càmbar njàngale ci làkki réew mi—Pulaar, Soninke, ak Wolof—ci biir njàng mi.

Lii yëpp dafay màndargaal jéego bu am solo te am njariñ, bu tukkee ci ay ati xeex yu mbootaay yi njank aada ak cosaan, ak njàng mi doon amal .

Waaye, fàww ñu nangu ni càmbar googu am na lu bare lu ko gállankoor, te loolu dafay tere ñu am ci njuréef yu baax, yu ñuy ciy xaar

Noo ngi ñaaw lu :

- Jafe–jafe ngir jox jàngalekat yu xereñ te am tàggatu bu baax Daaray Yokkateg ak Jàngale ci làkki Réew mi (IPELAN) ;
- Ñàkk taxawal bàngaas gi wara saytu njàng mi, te ñu dëxëñ ko ci sàrt bi ñu tëral ci atum 2022, muy tëral doxalinu njàng mi.
- Ba leegi amul benn ndogal bi ñu jël ngir jëfe ndigal boobu te tin de xaatim na ñu ko lu ëpp ñetti at ci renn, rawatina màndarga 65 ba 70 yiy wax ci làkki réew mi ;
- Ñàkk fulaali yëgle gi ñeel làkki réew mi war joge ci nguur gi ngir dooleel njàngum làkk wiñ nàmp.

Njàqare yooyu ñooy waral jafe–jafe yi di wey, ba noppi nann lañu bëgg e amal ay coppite te tegoo ko ci benn peexe bu leer, doonte jafe–jafe yi ci ëllëgu sunu njang ak sunu ndono lakk yi lu am solo la.

Ci anam yii, jox gëdd lakk yi ci réew mi dafay nuru luy yamale, luñuy may ñu am benn gis–gis yoon bu leer te yàgg ngir mu gëna fës, ñu mëna séddale jumtukaay ci anam wu gëna baax, ak gëna dëgëral lëkkaloo gi am ci diggante politiki réew mi ci wàllu njàng, cosaan ak aada, mejaa yi ak liggéey bi.

Ci bis bii ñuy màggal làkk wi ñu nàmp ci àddina bi, nu ngi woo kilifay réew mi ñu :

1. Gaaw jël ak siiwal ndogal yiy tax ñu mēna jëfandikoo màndarga 65 ba 70 ci sàrt bi ëmb njàng mi;
2. Tàmbali ab doxalin bu leer buy boole ñépp, ngir gēna dēgēral nekkinu làkki réew mi ci biir sàrti réew mi .
3. Yokk xam-xamu niy liggéey ci IPELAN ak xalis biñu ko jagleel , rawatina ci yónnee fa jàngalekat yu am doxal-seet ;
4. Dem yee nit ñi ci njariñ yi nekk ci njàng ci làkk wi ñu nàmp ;
5. Boole ko ci politig bii ci anam wu leer ci gis-gis bu lalu ci mēn mēni lakk yu wuute.

Boole làkk yi ci làkk yi ñuy jëfandikoo we ci nguur gi : lu am solo la ci njàng mu gēna boole ñépp, yamale ñépp , gēna ñon ak itam ngir booloo doon benn.

Ñoo giy fēsalaat sunu njébbal ci jàppale réew mi ak képp ku ànd ci liggéey bi, ngir njariñu tay ak ëllëg.

Nuawksott, 21 fewrier 2026

Mbooloo Mbootaayi Aada yi. (CAC

Déclaration à l'occasion de la Journée internationale de la langue maternelle 2026

À l'occasion de la Journée internationale de la langue maternelle, célébrée chaque année le 21 février sous l'égide de l'UNESCO, les associations culturelles nationales réaffirment avec force que la promotion et l'enseignement dans les langues maternelles constituent un **levier essentiel pour la qualité de l'éducation**, la cohésion sociale et le développement durable de notre pays.

Elles rappellent également que l'officialisation des langues nationales — pulaar, sooninke et wolof — constitue une étape déterminante pour consolider leur statut, garantir leur protection et assurer leur intégration effective dans les politiques publiques. Elle représente un acte de **justice linguistique** favorisant l'inclusion, la participation citoyenne et la cohésion nationale.

En Mauritanie, l'année 2026 marque la deuxième année du retour à l'expérimentation de l'enseignement des langues nationales — pulaar, sooninke et wolof — dans le système éducatif. Cette étape représente une avancée importante et porteuse d'espoir, fruit de plusieurs décennies de plaidoyer des acteurs culturels, éducatifs et de la société civile.

Cependant, force est de constater que cette expérimentation se déroule dans un contexte marqué par des insuffisances structurelles qui freinent son plein déploiement et compromettent son impact.

Nous relevons notamment :

- Les difficultés persistantes dans la mise à disposition de l'Institut pour la Promotion et l'Enseignement des Langues Nationales (IPELAN) d'enseignants expérimentés et suffisamment formés ;
- La léthargie, voire la non-existence effective, de la commission chargée de la mise en œuvre de la réforme du système éducatif prévue par la loi d'orientation adoptée en 2022 ;
- L'absence à ce jour des décrets d'application indispensables à l'opérationnalisation complète de cette loi, pourtant promulguée depuis plus de trois ans, en particulier des décrets 65 à 70 relatifs aux langues ;
- La timidité de la communication et de la mobilisation institutionnelle pour faire de l'enseignement en langues maternelles une priorité nationale clairement assumée.

Ces insuffisances entretiennent une situation d'incertitude et donnent le sentiment d'une réforme conduite sans pilotage stratégique clair, alors même que les enjeux sont majeurs pour l'avenir de notre système éducatif et pour la valorisation de notre patrimoine linguistique.

Dans ce contexte, l'officialisation des langues nationales apparaît comme un levier structurant permettant de donner un cadre juridique clair et durable à leur promotion, d'assurer une meilleure allocation des ressources et de renforcer la cohérence des politiques publiques en matière d'éducation, de culture, de médias et d'administration.

En cette Journée internationale de la langue maternelle, nous appelons les pouvoirs publics à :

1. Accélérer l'adoption et la publication des décrets d'application des articles 65 à 70 de la loi d'orientation ;
2. Engager un processus clair et inclusif visant à consolider le statut officiel des langues nationales dans l'architecture juridique et institutionnelle du pays ;
3. Renforcer les moyens humains et financiers alloués à l'IPELAN, notamment par la mise à disposition effective d'enseignants qualifiés ;
4. Lancer une campagne nationale ambitieuse de sensibilisation sur les bénéfices pédagogiques et sociaux de l'enseignement en langues maternelles ;
5. Inscrire clairement cette politique dans une vision stratégique de long terme fondée sur le multilinguisme de maintien.

La reconnaissance, la promotion et l'officialisation des langues maternelles ne relèvent pas seulement d'un impératif culturel : elles constituent une condition essentielle pour une école plus inclusive, plus équitable et plus efficace, ainsi que pour une citoyenneté pleinement partagée.

Nous réaffirmons notre disponibilité à accompagner l'État et l'ensemble des partenaires dans la réussite de cette option, dans l'intérêt des générations présentes et futures.

Nouakchott, le 21 février 2026

La Coordination des associations culturelles (CAC)